

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH TRUDNYCH WYCHOWAWCZO

Zewaluowane procedury
wprowadzone zarządzeniem dyrektora nr 57/2012/2013 z dnia 29.08.2013

Wychowanie jest skomplikowanym procesem kształtowania dojrzałej osobowości człowieka, w którym świadomie powinni brać udział przede wszystkim rodzice i szkoła. Pierwotnie i największe prawa wychowawcze w stosunku do swych dzieci posiadają rodzice, a szkoła wspiera ich w dziedzinie wychowania. Musi istnieć spójność oddziaływań wychowawczych między rodziną szkołą i innymi instytucjami wspierającymi ten proces.

Podstawa prawna:

- *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2015 poz. 1286 ze zm.),*
- *Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 124 oraz z 2015 poz. 28),*
- *Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 355, ze zmianami).*
- *ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ) z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (D.U. 2015, poz.1249)*

Paniówki 2013

I. Wstęp	3
II. Pojęcie sytuacji trudnej wychowawczo	3
1. Cele procedur	4
2. Warunki konieczne do stosowania procedur	4
III. Procedury	5
1. Brak zmiany obuwia	5
2. Nie utrzymywanie czystości	5
3. Spóźnienia na lekcje	5
4. Niewypełnienie obowiązku dyżurnego –wpis uwagi do dziennika elektronicznego.	6
5. Nieodpowiedni strój (ekstrawagancki, zbyt swobodny, makijaż, farbowanie włosów, pomalowane na kolor paznokcie).	6
6. Ucieczki z pojedynczych lekcji.	6
7. Używanie wulgaryzmów wobec rówieśników, agresja słowna	7
8. Udział uczniów w bójkach	7
9. Postępowanie w przypadku wypadku, któremu uległ uczeń na terenie szkoły.	8
10. Postępowanie z uczniem, który wykazuje złe samopoczucie na zajęciach lekcyjnych.	8
11. Palenie papierosów w szkole	9
12. Kradzież na terenie szkoły	10
13. Akty wandalizmu	11
14. Kłamstwo, oszustwo, fałszowanie dokumentów szkolnych	11
15. Zastraszanie, wymuszanie, wywieranie presji.	12
16. Ataki w stosunku do nauczycieli (agresja słowna, wulgaryzmy).	12
17. Agresja fizyczna w stosunku do nauczycieli	13
18. Podejrzenie, że na terenie szkoły przebywa uczeń znajdujący się pod wpływem alkoholu lub narkotyków	13
19. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia posiadania przez ucznia środków odurzających lub substancji psychotropowych	15
20. Procedura postępowania w przypadku otrzymania informacji o molestowaniu dziecka w rodzinie lub środowisku.	16
21. Procedura postępowania w przypadku wystąpienia zdarzeń zagrażających zdrowiu/życiu uczniów – atak szału	17
22. Procedury postępowania w stanach kryzysu suicydalnego (zagrożenie podjęciem próby samobójczej) obowiązujące w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Paniówkach	17

I. Wstęp

W pracy szkolnej nauczyciele - wychowawcy napotykać na wiele sytuacji, które powodują dezorganizację procesu dydaktyczno wychowawczego i nie posiadają jednoznacznych, prostych rozwiązań. Wpływają zaś negatywnie na naukę uczniów, komplikują życie młodych ludzi prowadząc do patologii lub zagrożeń takich jak uzależnienia, agresja, przestępczość, nerwice, fobie szkolne itd.

Mając na celu eliminowanie przyczyn i przejawów niewłaściwych zachowań oraz uczynienie oddziaływań wychowawczych bardziej skutecznymi i trafnymi opracowano procedury postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo. Wypracowane procedury postępowania mają też na celu zwiększenia bezpieczeństwa życia w szkole oraz ułatwienie i ujednoczenie postępowania osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo uczniów.

Dodatkowo problemem w pracy wychowawczej jest obojętność środowiska rodzinnego uczniów. Nauczyciel częstokroć czuje się osamotniony i bezradny w sytuacjach, kiedy ma do czynienia z niewłaściwymi zachowaniami uczniów, niekiedy mającymi znamiona czynu karalnego lub przestępstwa.

Zespół wychowawczy opracował ww. procedury korzystając z doświadczeń wieloletniej pracy z uczniami, uwzględniając zapisy zawarte w Statucie Szkoły a także z modułu Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 13.01.2004 roku o nazwie "Procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkół z Policją w sytuacji zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją.

II. Pojęcie sytuacji trudnej wychowawczo

Sytuacja trudna wychowawczo zachodzi wówczas, gdy nauczyciel nie potrafi poradzić sobie z niewłaściwymi postawami uczniów, dezorganizującymi pracę na zajęciach lekcyjnych i poza nimi, a także utrudniających realizację i przebieg procesu dydaktyczno - wychowawczego. Jako najczęściej spotykane sytuacje trudne wychowawczo, nauczyciele podali wulgaryzmy, przeszkadzanie w prowadzeniu lekcji, kłamstwa, nieodpowiedni strój, palenie papierosów, wzajemne przepychanki uczniów, brak wzajemnej tolerancji, spóźnianie na lekcję.

1. Cele procedur

Celem procedur jest:

- usprawnienie i zwiększenie skuteczności oddziaływań wychowawczych szkoły w sytuacjach trudnych,
- wskazanie działań naprawczych (korekcyjnych, terapeutycznych),
- zapobieganie powtarzaniu się zachowań niepożądanych poprzez wskazanie działań profilaktycznych,
- wypracowanie metod współpracy ze środowiskiem rodzinnym ucznia.

2. Warunki konieczne do stosowania procedur

Adekwatne postępowanie w sytuacjach trudnych wychowawczo wymaga dobrego rozpoznania problemu, zdarzenia, pełnej wiedzy na temat ucznia i jego rodziny, rozpoznania motywów postępowania i zastosowania odpowiedniej procedury postępowania. Nauczycieli i wychowawców może wspierać swą pomocą pedagog szkolny, psycholog szkolny, nadzór pedagogiczny, personel medyczny, pracownicy policji, sądu ds. rodziny i nieletnich, poradni psychologiczno-pedagogicznej. Skuteczność zastosowania procedur wymaga dobrej współpracy ze środowiskiem rodzinnym ucznia. Metody, którymi można to osiągnąć to:

- zebrania klasowe integracyjne,
- spotkania indywidualne z wychowawcą,
- spotkania typu wychowawca – pedagog/ psycholog szkolny - rodzic, które można poszerzyć w zależności od sytuacji o wicedyrektora, nauczyciela uczącego danego przedmiotu,
- uwagi zawarte w dzienniku elektronicznym o zaistniałych sytuacjach,
- wezwania listowne i telefoniczne,
- udział rodziców w imprezach szkolnych (konferencje, pokazy, akademie itp.),
- udział rodziców w wycieczkach szkolnych,
- udział rodziców w działaniach wychowawczych szkoły.

III. Procedury

1. Brak zmiany obuwia

1. Nauczyciel ma obowiązek sprawdzać przed rozpoczęciem zajęć czy uczeń posiada obuwie zmienne.
2. W przypadku braku obuwia zmiennego nauczyciel odnotowuje ten fakt w dzienniku elektroniczny.
3. W przypadku uzyskania przez ucznia trzech wpisów braku obuwia zmiennego wychowawca przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z wychowankiem.
4. Jeżeli uczeń w dalszym ciągu lekceważy w/w obowiązek, wychowawca powiadamia rodziców ucznia oraz udziela upomnienia.
5. Uczeń nagminnie nieprzestrzegający obowiązku noszenia obuwia zmiennego otrzymuje naganę wychowawcy oraz obniżoną ocenę z zachowania.

2. Nie utrzymywanie czystości

1. Poinformowanie wychowawcy o tym fakcie:
 - bezpośrednio
 - pośrednio poprzez wpis do zeszytu uwag klasy w dzienniku elektronicznym
2. Poświęcenie czasu na godzinach wychowawczych na pogadanki promujące dbałość o czystość otoczenia jako "element zdrowego trybu życia", zwracać uwagę na "kulturę bycia", napiętnować publiczne zachowania negatywne.
3. Zwracanie uwagi na korzyści płynących z estetycznego otoczenia, promowanie wzorowych postaw między innymi ocenami z pozytywnymi wpisami z zachowania oraz ocena z zachowania.

3. Spóźnienia na lekcje

1. Interwencja wychowawcy po przeanalizowaniu zapisów w dzienniku:
 - rozmowa wychowawcy z uczniem w celu rozpoznania przyczyn spóźnienia,
 - poinformowanie rodziców ucznia o fakcie spóźnień i rozpoznanej przyczynie.
2. Ustalenie z rodzicami i uczniem działań eliminujących dalsze spóźnienia

z uwzględnieniem ich przyczyny np. zmiana trybu życia.

3. Zastosowanie kary regulaminowej.
4. Uwzględnienie spóźnień przy wystawianiu oceny z zachowania:
 - 3 spóźnienia nieusprawiedliwione są równoważne jednej godzinie nieusprawiedliwionej,
 - 7 godzin nieusprawiedliwionych stanowi podstawę do obniżenia o 1 stopień cząstkowej oceny z zachowania.

4. Niewypełnienie obowiązku dyżurnego –wpis uwagi do dziennika elektronicznego.

5. Nieodpowiedni strój (ekstrawagancki, zbyt swobodny, makijaż, farbowanie włosów, pomalowane na kolor paznokcie).

1. Działania doraźne (reakcja natychmiastowa)

1.1. Rozmowa indywidualna (nie na forum klasy) z uczniem ubranym niestosownie:

- przypomnienie zasad zawartych w Regulaminie Ucznia

2. Działania długoterminowe

2.1. W przypadku niedostosowania do realiów szkolnych lub braku poprawy ze strony ucznia zgłoszenie problemu do wychowawcy:

- rozmowa wychowawcy z uczniem
- w przypadku braku poprawy rozmowa z rodzicem.

2.2. Za szczególnie niepokojący przypadek uznajemy sytuację, gdy strój sugeruje przynależność do „subkultur”- w takich przypadkach:

- wzywamy ucznia na indywidualną rozmowę,
- kierujemy ucznia na spotkanie z pedagogiem, psychologiem szkolnym.

6. Ucieczki z pojedynczych lekcji.

1. Ucieczkę z lekcji n-l odnotowuje literą N w dzienniku elektronicznym.
2. Nauczyciel przedmiotu sprawdza przyczynę nieobecności ucznia (wpis N).
3. Nauczyciel zawiadamia rodziców ucznia po rozpoznaniu przyczyny nieobecności ucznia.
4. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem i rodzicem oraz ustala warunki współpracy i uzupełnienia powstałych w wyniku ucieczek braków wiedzy.

5. Zobowiązanie ucznia do zaliczenia materiału, na którym był nieobecny.
6. W przypadku powtarzających się nieobecności ucznia na pojedynczych lekcjach pedagog/psycholog podejmuje rozmowy z uczniem, jego rodzicami oraz z wychowawcą. Monitoruje obecność ucznia na lekcjach.
7. W przypadku dalszych nieobecności pedagog/psycholog podejmuje współpracę z dzielnicowym w celu zdyscyplinowania ucznia.
8. W przypadku braku reakcji rodziców lub w sytuacji nieskutecznej współpracy z rodzicem powiadomienie przez dyrektora sądu rodzinnego (art. 4 par. 1 Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich).

7. Używanie wulgaryzmów wobec rówieśników, agresja słowna

1. Przekazanie informacji wychowawcy klasy o zaistniałym zdarzeniu:
 - bezpośrednio,
 - poprzez wpis do dziennika elektronicznego.
2. Rozmowa wychowawcy z uczestnikami zajęcia, określenie przyczyn i skutków.
 1. Przeproszenie się uczestników zajęcia, odpowiednio do sytuacji.
 2. W przypadku powtarzających się zachowań ujętych w pkt. 7 powiadomienie rodziców ucznia.
 3. Rozmowa wychowawcy z uczniem, jego rodzicem, w obecności pedagoga/psychologa szkolnego.
 5. W przypadku dalszego powtarzania się złych zachowań zobowiązanie rodziców do podjęcia przez ucznia terapii w celu zdobycia umiejętności radzenia sobie z agresją.

8. Udział uczniów w bójkach

1. Natychmiastowe werbalne wezwanie do zaprzestania negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary – (w miarę możliwości w obecności świadka zdarzenia).
2. Ustalenie granicy: nie dopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej.
3. Ocena zagrożenia i podjęcie decyzji o rodzaju interwencji, w przypadku:
 - a) zdarzenie o stosunkowo niskiej szkodliwości**
 - zgłoszenie zaistniałego zdarzenia wychowawcy klasy, dyrektorowi szkoły, pedagogowi,
 - rozmowa z uczniem w celu uświadomienia mu jego nieodpowiedniego zachowania w obecności świadka (dyrektora, wychowawcy, pedagoga),

– postępowanie wg założeń zawartych w Statucie Szkoły.

b) zdarzenie o dużej szkodliwości

- udzielenie pierwszej pomocy poszkodowanemu i zabezpieczenie miejsca zdarzenia,
- poinformowanie dyrektora szkoły i wychowawcę o zaistniałym zdarzeniu (w razie konieczności wezwanie pomocy medycznej, pielęgniarki szkolnej, lekarza),
- poinformowanie rodziców sprawcy i ofiary czynu,
- niezwłoczne powiadomienie policji, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana),
- rozmowa indywidualna ze sprawcą zdarzenia, poinformowanie go o poważnym naruszeniu obowiązujących zasad i o dalszym toku postępowania,
- postępowanie wg założeń zawartych w Statucie Szkoły.

9. Postępowanie w przypadku wypadku, któremu uległ uczeń na terenie szkoły.

1. Niezwłoczne udzielenie poszkodowanemu pomocy (ułożenie w pozycji bocznej gdy sytuacja tego wymaga), zapewnienie mu opieki do momentu przyjazdu karetki pogotowia- wezwanie pielęgniarki szkolnej.
2. Wezwanie fachowej pomocy medycznej (pielęgniarki szkolnej, pogotowia).
3. Powiadomienie o wypadku dyrektora szkoły, inspektora ds. bhp, społecznego inspektora pracy.
4. Powiadomienie rodziców / opiekunów poszkodowanego ucznia.
5. Zabezpieczenie miejsca wypadku.
6. Dalsze postępowanie leży w kompetencji dyrektora szkoły.

10. Postępowanie z uczniem, który wykazuje złe samopoczucie na zajęciach lekcyjnych.

1. Nauczyciel powiadamia pielęgniarkę, inspektora BHP, wychowawcę lub pedagoga.
2. Nauczyciel zasięga opinii pielęgniarki szkolnej, która w razie potrzeby skontaktuje się z rodzicami ucznia i ustali z nimi dalsze postępowania w sprawie ucznia. Sporządzi notatkę służbową i poinformuje wychowawcę lub dyrektora.

3. W przypadku nieobecności pielęgniarki, nauczyciel kontaktuje się z wychowawcą klasy, który telefonicznie ustali z rodzicami / opiekunami ucznia formę powrotu dziecka do domu (sporządza notatkę służbową).
4. Powiadomienie dyrektora o zaistniałej sytuacji.
5. W przypadku nieobecności pielęgniarki szkolnej i niemożliwości skontaktowania z rodzicami powiadamia się pogotowie o ile zachodzi taka konieczność.
6. Uczeń nie może zostać zwolniony z lekcji i pozostać bez opieki.

11. Palenie papierosów w szkole

1. Poinformowanie wychowawcy klasy o fakcie palenia papierosów przez ucznia:
 - bezpośrednio,
 - pośrednio poprzez wpis do dziennika elektronicznego.
2. Interwencja wychowawcy
 - rozmowa z uczniem - uświadomienie mu konsekwencji zdrowotnych nałogu,
 - powiadomienie rodziców,
 - zlecenie uczniowi przygotowanie materiałów na temat szkodliwości palenia oraz zaprezentowanie ich na forum klasy podczas lekcji wychowawczej,
 - nakaz posprzątania miejsca, gdzie palone były papierosy,
 - poinformowanie pedagoga / psychologa szkolnego.
3. Interwencja pedagoga/psychologa szkolnego na wniosek wychowawcy w sytuacji powtarzającej się. Pedagog/psycholog przeprowadza pogadanki uwzględniające zagadnienia:
 - Kontrolowanie napięcia emocjonalnego,
 - sposoby radzenia sobie ze stresem,
 - propagowanie zdrowego stylu życia,
 - trudności pozbycia się nałogu.
4. Informacja i interwencja dyrektora szkoły w przypadku uporczywie powtarzającego się zdarzenia dotyczące palenia papierosów:

- nagana dyrektora
- pismo do Sądu o wgląd w sytuację rodzinną ucznia.

12. Kradzież na terenie szkoły

A) Sytuacja, gdy uczeń zostanie złapany na „gorącym uczynku”

1. Powiadomienie dyrektora szkoły, przekazanie informacji o okolicznościach czynu, świadkach.
2. Przekazanie sprawcy dyrektorowi.
3. Powiadomienie rodziców ucznia i wezwanie ich do szkoły.
4. Powiadomienie przez dyrektora policji, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.).
5. Zabezpieczenie dowodów przestępstwa.
6. Zastosowanie wobec ucznia kary regulaminowej.

B) Sytuacja, gdy został zgłoszony nauczycielowi fakt kradzieży

1. Powiadomienie dyrektora szkoły.
2. Powiadomienie wychowawcy, pedagoga szkolnego/ psychologa szkolnego.
3. Pedagog/ psycholog ustala okoliczności czynu i określa ewentualnych świadków zdarzenia.
4. W zależności od sytuacji powiadomienie policji.
5. Zabezpieczenie dowodów przestępstwa.

C) Postępowanie wobec ucznia, który stał się ofiarą

1. Jeżeli uczeń doznał obrażeń ciała - udzielenie pierwszej pomocy, wezwanie lekarza.
2. Powiadomienie dyrektora szkoły.
3. Ustalenie okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
4. Wezwanie policji, jeśli istnieje konieczność zabezpieczenia śladów przestępstwa.
5. Powiadomienie rodziców ucznia.
6. Udzielenie pomocy psychologicznej bądź zobowiązanie rodziców do konsultacji ze specjalistą

W każdym przypadku wychowawca powiadamia na zebraniu rodziców o zaistniałej sytuacji. Na godzinie wychowawczej przeprowadza rozmowy z uczniami, pogadanki na temat kradzieży, przestępstwa. Pedagog/psycholog zorganizuje spotkanie z policjantem.

13. Akty wandalizmu

1. Poinformowanie o zdarzeniu wychowawcy klasy
 - bezpośrednio
 - pośrednio poprzez wpis do dziennika elektronicznego.
2. Interwencja wychowawcy klasy:
 - rozmowa z uczniem w celu rozpoznania przyczyn zachowania.
 - poinformowanie rodziców i uczniów o konsekwencjach wandalizmu (materialnych i społecznych, obniżonej ocenie z zachowania) i zastosowanie kary regulaminowej. W razie potrzeby wezwanie rodziców do szkoły.
3. Ustalenie wspólnie z rodzicami i uczniem sposobu naprawienia wyrządzonych szkód lub i uiszczenie opłaty za ich naprawę.
4. Przeprowadzenie lekcji wychowawczej na temat szacunku dla dobra wspólnego.

W przypadku, gdy brak jest sprawcy:

- poinformowanie przez dyrektora szkoły uczniów klasy, która mogła dokonać aktu wandalizmu o konieczności ujawnienia sprawcy lub zobowiązanie do pokrycia pełnego kosztu naprawy.

14. Kłamstwo, oszustwo, fałszowanie dokumentów szkolnych

A) Kłamstwa, oszustwa

1. Poinformowanie o zdarzeniu wychowawcy klasy
 - a. bezpośrednio
 - b. pośrednio poprzez wpis do dziennika elektronicznego.
2. Konfrontacje z osobami zainteresowanymi.
3. Wezwanie rodziców — informacja o zaistniałym zachowaniu.
4. W razie powtarzającej się sytuacji obowiązkowe założenie przez pedagoga/psychologa karty obserwacji zachowania ucznia.

B) Fałszowanie dokumentów szkolnych

1. Poinformowanie o zdarzeniu wychowawcy klasy
 - bezpośrednio

- pośrednio poprzez wpis do dziennika elektronicznego.
- 2. Konfrontacje.
- 3. Wezwanie rodziców do szkoły - informacja o zaistniałym zachowaniu.
- 4. Zastosowanie kary regulaminowej.

15. Zastraszanie, wymuszanie, wywieranie presji.

Działania wobec ofiary

1. Rozmowa pedagoga/psychologa z ofiarą w celu udzielenia wsparcia.
2. Poinformowanie o zaistniałym zdarzeniu dyrektora, wychowawcę klasy.
3. Wezwanie rodziców dziecka ofiary w celu nawiązania współpracy. Objęcie ucznia przez pedagoga/psychologa szkolnego terapią i szczególną opieką.
4. W uzasadnionych przypadkach poinformowanie o zdarzeniu dyrektora i skierowanie ucznia na dalszą terapię dla ofiar przemocy.

Działania wobec sprawcy

1. Rozmowa wychowawcy i pedagoga/psychologa szkolnego w celu uświadomienia konsekwencji prawnych, społecznych i psychologicznych czynu.
2. Wezwanie rodziców ucznia - sprawcy:
 - poinformowanie ich o zaistniałym fakcie,
 - podjęcie próby nawiązania współpracy w resocjalizacji ucznia,
 - poinformowanie o zastosowanej karze regulaminowej.
3. W przypadku powtarzających się niewłaściwych zachowań skierowanie sprawcy na terapię do placówki specjalistycznej.
4. Stała obserwacja zachowania ucznia przez pedagoga/psychologa (arkusz obserwacyjny).
5. W przypadku braku współpracy rodziców sprawcy i ucznia ze szkołą oraz powtórzenia czynu poinformowanie policji oraz Sądu Rodzinnego

16. Ataki w stosunku do nauczycieli (agresja słowna, wulgaryzmy).

1. Powiadomienie wychowawcy klasy, pedagoga/psychologa szkolnego o zaistniałym fakcie agresji.
2. Wychowawca wspólnie z pedagogiem/psychologiem podejmuje działania:
 - Powiadomienie rodziców ucznia-sprawcy o zachowaniu dziecka.

- Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
 - Rozmowa pedagog - uczeń - rodzic - nauczyciel celem ustalenia przyczyny takiego zachowania, sposobu naprawienia relacji z nauczycielem, uświadomienie konieczności pracy nad zmianą zachowania się ucznia.
3. Przeproszenie nauczyciela przez ucznia w obecności rodziców.
 4. Powiadomienie dyrektora.
 5. Zastosowanie kary regulaminowej - nagana wychowawcy ewentualnie nagana dyrektora.
 6. W sytuacjach uzasadnionych dyrektor rozpoczyna procedurę o naruszenie nietykalności funkcjonariusza publicznego.

17. Agresja fizyczna w stosunku do nauczycieli

1. Poinformowanie o zaistniałej sytuacji dyrektora, wychowawcy, pedagoga/psychologa szkolnego.
2. Wezwanie do szkoły rodziców ucznia - agresora (natychmiastowe stawiennictwo).
3. Rozmowa dyrektora, poszkodowanego nauczyciela, wychowawcy, pedagoga szkolnego, rodziców i ucznia dotyczące dalszego pobytu ucznia w szkole (sugerowana zmiana szkoły, zobowiązanie ucznia do podjęcia terapii radzenia sobie z agresją, założenie przez pedagoga/psychologa karty obserwacji zachowania ucznia).
4. Przeproszenie nauczyciela przez ucznia i jego rodziców.
5. Jeśli doszło do uszkodzenia ciała nauczyciela:
 - udzielenie pomocy medycznej i psychologicznej poszkodowanemu,
 - zabezpieczenie dowodów przestępstwa i świadków zdarzenia,
 - powiadomienie policji.

18. Podejrzenie, że na terenie szkoły przebywa uczeń znajdujący się pod wpływem alkoholu lub narkotyków

1. Nauczyciel, który podejrzewa, że na terenie szkoły przebywa uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, informuje o tym niezwłocznie wychowawcę klasy lub pedagoga szkolnego oraz dyrektora szkoły.
2. Z uwagi na bezpieczeństwo takiego ucznia nauczyciel lub inny wyznaczony

pracownik szkoły umieszcza go w miejscu niedostępnym dla innych osób (w sali lub w innym pomieszczeniu niedostępnym dla pozostałych uczniów) i sprawuje nad nim opiekę.

3. Nauczyciel wzywa do szkoły pogotowie w celu stwierdzenia lub wykluczenia stanu nietrzeźwości lub stanu odurzenia ucznia, a gdy jest to konieczne – udzielenia mu pierwszej pomocy.
4. Wychowawca ucznia lub dyrektor szkoły informuje rodziców/prawnych opiekunów ucznia, zobowiązując ich do niezwłocznego odebrania dziecka ze szkoły, chyba że wcześniej został zabrany przez pogotowie.
5. Podczas spotkania z rodzicami obecni są: dyrektor szkoły, wychowawca klasy oraz pedagog szkolny/psycholog. Z rozmowy z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia dyrektor szkoły lub wychowawca klasy sporządza notatkę, w której zawiera informacje co do przebiegu spotkania i przekazania ucznia rodzicom. Rodzice podpisują notatkę, potwierdzając w ten sposób odbiór dziecka ze szkoły.
6. W przypadku odmowy odebrania ucznia ze szkoły lub braku możliwości nawiązania kontaktu z rodzicami dziecka lekarz z pogotowia, po zbadaniu ucznia, w porozumieniu z dyrektorem szkoły decyduje o jego przewiezieniu do szpitala lub przekazaniu go funkcjonariuszom policji.
7. W przypadku, gdy uczeń jest agresywny i stwarza zagrożenie dla innych uczniów lub pracowników szkoły, a rodzice odmawiają jego odbioru lub nie jest możliwe nawiązanie z nimi kontaktu, dyrektor szkoły zawiadamia o zdarzeniu policję.
8. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości ucznia (w sytuacji, gdy rodzice nie chcą odebrać go ze szkoły lub nie ma z nimi kontaktu) policja może umieścić ucznia w izbie wytrzeźwień na czas maksymalnie 24 godzin, a w przypadku jej braku – w jednostce policji, w odosobnieniu od osób dorosłych. Policja zawiadamia również rodziców/prawnych opiekunów ucznia, a gdy uczeń nie ma ukończonych 18 lat – sąd rodzinny.
9. W przypadku powtarzania się podobnych zdarzeń w stosunku do tego samego ucznia dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomić o tym policję (wydział do spraw nieletnich) oraz sąd rodzinny, gdy uczeń nie ukończył 18. roku życia.
10. W przypadku spożywania na terenie szkoły alkoholu przez ucznia, który ukończył 17 lat, dyrektor szkoły ma obowiązek zawiadomić policję, albowiem czyn taki stanowi wykroczenie.
11. Dyrektor szkoły sam lub wspólnie z wychowawcą klasy i pedagogiem podejmuje

decyzję o wymierzeniu uczniowi-sprawcy kary przewidzianej w regulaminie szkoły.

19. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia posiadania przez ucznia środków odurzających lub substancji psychotropowych

1. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, powinien zażądać od niego, w obecności innego nauczyciela lub pracownika szkoły, przekazania mu podejrzonej substancji, pokazania zawartości plecaka, kieszeni. Należy pamiętać, że nauczyciel nie jest uprawniony do przeszukania odzieży ucznia ani posiadanych przez niego przedmiotów (plecaka, torby) – czynność ta jest zastrzeżona dla funkcjonariuszy policji.
2. Nauczyciel niezwłocznie informuje o swoich podejrzeniach dyrektora szkoły.
3. W przypadku, gdy uczeń odmawia wydania substancji oraz ujawnienia zawartości torby/plecaka, dyrektor szkoły wzywa policję, która na podstawie przepisów prawa może dokonać przeszukania ucznia oraz zabezpieczyć podejrzaną substancję celem przekazania jej następnie do badań laboratoryjnych i jednoznacznego stwierdzenia jej rodzaju.
4. Jeżeli uczeń dobrowolnie wyda nauczycielowi posiadane substancje lub środki, wychowawca w rozmowie z uczniem podejmuje próbę ustalenia, od kogo ma owe substancje, kiedy je nabył oraz za jaką kwotę, czy było to jednorazowe, czy wielokrotne nabycie, a następnie wzywa na teren szkoły policję i przekazuje funkcjonariuszom otrzymane od ucznia substancje.
5. Na żądanie policji dyrektor zabezpiecza i przekazuje nagranie z monitoringu, jeżeli jest on zainstalowany na terenie szkoły. Dyrektor wzywa rodziców ucznia.
6. W każdym przypadku popełnienia przez ucznia czynu zabronionego (przez ucznia, który ukończył 13. rok życia, ale przed ukończeniem 17 lat) lub przestępstwa (przez ucznia powyżej 17. roku życia) posiadania środków odurzających lub substancji psychotropowych, wprowadzania do obrotu środków odurzających, udzielania innej osobie, ułatwiania lub umożliwiania ich użycia oraz nakłaniania do ich użycia dyrektor szkoły ma obowiązek niezwłocznie powiadomić policję lub prokuraturę, a w przypadku ucznia w wieku od 13. do 17. roku życia – również sąd rodzinny.
7. Dyrektor szkoły sam lub wspólnie z wychowawcą klasy i pedagogiem podejmuje decyzję o wymierzeniu uczniowi kary przewidzianej w regulaminie szkoły.
8. Wychowawca klasy z przeprowadzonych czynności z udziałem ucznia oraz rozmowy z jego rodzicami/prawnymi opiekunami sporządza notatkę, opisując przebieg zdarzeń i ustalone okoliczności oraz podjęte działania. Notatkę przekazuje następnie dyrektorowi szkoły.

20. Procedura postępowania w przypadku otrzymania informacji o molestowaniu dziecka w rodzinie lub środowisku.

1. Pomoc psychologiczno – pedagogiczna udzielana niepełnoletniemu uczniowi, powinna przede wszystkim, mieć na względzie jego dobro i rozpoczynać się od środowiska rodzinnego.
2. W przypadku podejrzenia, że uczeń jest molestowany, dyrektor szkoły interweniuje – w sposób zgodny z prawem, ale i niezwykle przemyślany.
3. Nauczyciel, który podejrzewa, że uczeń jest molestowany seksualnie informuje o tym wychowawcę klasy i pedagoga szkolnego.
4. Wychowawca klasy i pedagog szkolny zachowując pełną dyskrecję, obserwują przez pewien czas ucznia w celu potwierdzenia spostrzeżeń nauczyciela.
5. Wychowawca i pedagog szkolny rozmawiają z nauczycielem, który zgłosił problem, informując go o swoich ustaleniach. Potwierdzają lub nie (jeśli nie są w stanie tego zrobić) występowanie przesłanek wskazujących na molestowanie seksualne ucznia. W przypadku potwierdzenia następuje kolejny krok.
6. Nauczyciel, wychowawca i pedagog szkolny zgłaszają problem dyrektorowi szkoły, który wskazuje osobę odpowiedzialną za kontakt z rodzicami.
7. Dyrektor szkoły wskazuje osobę (wychowawca klasy lub pedagog szkolny), która organizuje spotkanie z rodzicami / rodzicem i informuje o zaobserwowanych niepokojących zachowaniach ucznia.
8. Wychowawca lub pedagog szkolny w przypadku zgody rodziców udziela informacji o możliwościach uzyskania pomocy specjalistycznej. Warto posiadać wykaz placówek udzielających pomocy w sytuacji przemocy wobec dziecka, rodziny i przekazać rodzicowi. Sam będzie mógł zdecydować gdzie uda się po pomoc. Można również pomóc w umówieniu pierwszej wizyty. Dalsze działania diagnostyczne i terapeutyczne podejmuje specjaliści z poradni. Dyrektor szkoły na życzenie stron może podjąć czynności wspierające.

21. Procedura postępowania w przypadku wystąpienia zdarzeń zagrażających zdrowiu/życiu uczniów – atak szału

1. Pomocy możesz udzielić po upewnieniu się, że nie grozi ci niebezpieczeństwo.
2. Odizolować ucznia od innych uczniów.
3. Zapewnić przestrzeń i w miarę możliwości kontrolować zachowanie ucznia.
4. Jeśli zachodzi obawa zranienia się ucznia, należy starać się uspokajać ucznia słownie.
5. Zawiadomić wychowawcę, rodzica, dyrektora.
6. Jeśli atak ucznia zagraża zdrowiu lub życiu jego samego bądź innej osoby wezwać karetkę.
7. Starać się ustalić przyczynę ataku.
8. Nie wolno pozostawiać ucznia w takim stanie samego.
9. W sytuacji niekontrolowanej i nieprzewidywalnej agresji fizycznej lub autoagresji należy dążyć do unieruchomienia ucznia, chroniąc jego głowę, najlepiej w pozycji leżącej. Wezwać do pomocy innych nauczycieli.

22. Procedury postępowania w stanach kryzysu suicydalnego (zagrożenie podjęciem próby samobójczej) obowiązujące w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Paniówkach

1. Ocena ryzyka podjęcia próby samobójczej ma na celu określenie najwłaściwszego sposobu reakcji. Na terenie szkoły wybór określonej inwestycji jest uzależniony od odpowiedzi na pytanie: czy uczeń stanowi dla siebie samego zagrożenie i konieczna jest natychmiastowa konsultacja, czy wystarczającą pomoc otrzyma w domu rodzinnym, szkole i konsultacja może być odroczone w czasie? Na podstawie rozmowy z uczniem, oceny czynników ryzyka samobójstwa, czynników protekcyjnych i innych dostępnych informacji możemy oszacować zagrożenie suicydalne i określić następujące rodzaje ryzyka:

	Nagle (≤ 48 h)	Bliskie (dni, tygodnie)	Długoterminowe (miesiące, lata)
Kryteria	Myśli i nasilone tendencje samobójcze. Opracowany plan popełnienia samobójstwa. Zaburzenia psychiczne. Poczucie braku nadziei. Dostęp do śmiertelnych środków. Nie podaje żadnych powodów, aby żyć,. Jest impulsywny, niespokojny.	Myśli samobójcze bez tendencji i planów, myśli samobójcze mogą przybierać formę bierną (wypowiedzi typu” nie warto żyć, lepiej byłoby umrzeć”) lub aktywną (myślę o tym aby skończyć ze sobą”) Uzależnienia. W rodzinie ucznia występują zaburzenia psychiczne.	Problemy bez myśli samobójczych lub myśli nie są sprecyzowane szczególnie, pojawiają się rozważania o śmierci. Objawy depresji, objawy uzależnień. W rodzinie ucznia występują zaburzenia psychiczne.

Interwencja	Natychmiastowe działania mające zapewnić bezpieczeństwo, w tym konsultacja specjalistyczna (w przypadku myśli aktywnych). Opracowanie planu interwencji w najbliższym czasie (pomoc psychiczna, opieka ambulatoryjna lub szpitalna, podstawowa opieka medyczna, opieka poradni psychologiczno-pedagogicznej, ośrodka interwencji kryzysowej, ośrodka terapii uzależnień).	Natychmiastowe działania mające zapewnić bezpieczeństwo, w tym konsultacja specjalistyczna.	Opracowanie planu interwencji w najbliższym czasie (pomoc psychiatryczna, opieka ambulatoryjna lub szpitalna, podstawowa opieka medyczna . opieka poradni psychologiczno-pedagogicznej, ośrodka interwencji kryzysowej, ośrodka terapii uzależnień), ustalenie systematycznych spotkań w celu monitorowania nastroju i ryzyka zagrożenia suicydalnego.
-------------	---	---	--

2. Aby móc ocenić zagrożenie, warto podjąć rozmowę dotyczącą zachowań samobójczych (myśli, planów, wybranych środków, prób). Ważne, aby taka rozmowa była prowadzona w sposób otwarty, ponieważ tylko wtedy może ona przynieść ulgę osobie zagrożonej.
3. Oceny ryzyka dokonuje psycholog/pedagog wspólnie z wychowawcą, informując również dyrektora szkoły.
4. W przypadku ryzyka nagłego i krótkoterminowego należy:
 - a) ciągle przebywanie z uczniem, zgłaszając sprawę dyrekcji, pedagogowi, psychologowi
 - b) niezwłoczne wezwanie pogotowia w celu doprowadzenia do konsultacji specjalistycznej,
 - c) skierowanie do lekarza czy innego profesjonalisty zajmującego się zdrowiem psychicznym,
 - d) przekazać rodzicowi namiary na placówki służące pomocą
 - e) zachęcić rodziców do współpracy
 - f) przekazać nauczycielom uczącym informacje dot. stanu ucznia
 - g) monitorować zachowanie ucznia na terenie szkoły
 - h) pedagog/psycholog szkolny jest zobowiązany do kontroli sytuacji i utrzymywania kontaktu z uczniem i jego rodzicami/opiekunami
 - i) regularne spotkania.
5. Kierowanie na konsultacje:
 - a) wyjaśnienie powodów konieczności konsultacji, kontakt z rodzicami/opiekunami prawnymi i przekazanie im informacji o zagrożeniu samobójczym,
 - b) wskazanie rodzicom/opiekunom miejsc pomocy(numery telefonu, adresy) w razie potrzeby pomoc w umówieniu wizyty,
 - c) poinformowanie o prawdopodobnym przebiegu konsultacji psychiatrycznej (w celu obniżenia lęku z tym związanego),

- d) spotkanie z uczniem po konsultacji (jako wyraz troski, zainteresowania).
6. W przypadku ryzyka długoterminowego (miesiące, lata)
- a) konieczne jest zgłoszenie niepokojących objawów pedagogowi/psychologowi szkolnemu
 - b) pedagog i psycholog oceniają wspólnie sytuację, rozmawiają z uczniem, jego kolegami, nauczycielami, rodzicami/opiekunami (w razie potrzeby z dyrekcją szkoły)
 - c) rodzicom/opiekunom udzielane jest wsparcie oraz przekazywana jest lista miejsc, gdzie mogą uzyskać pomoc
 - d) pedagog, psycholog monitorują sytuację, poprzez rozmowy z rodzicami/opiekunami, uczniem, nauczycielami, udzielając wsparcia i w razie potrzeby fachowej pomocy.
7. O zaistniałym zagrożeniu suicydalnym oraz planowanych działaniach interwencyjnych Dyrektor informuje rodziców na piśmie.
8. W przypadku braku współpracy z rodzicem szkoła występuje do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną.

Dyrektor Małgorzata Wiśniewska